

Weg met de vragenlijsten?

Na een op sommige momenten emotioneel gesprek over zijn angsten en somberheid sluit ik het consult af met de vraag (die staat nu eenmaal in ons ggz-protocol): 'Wilt u een vragenlijstje invullen? O ja, en via de e-mail krijgt u ook een vragenlijst toegezonden als herhaalmeting over drie maanden en een jaar om te kijken hoe het met u is.'

Het voelt ambivalent. Goed om door een gestructureerde lijst geen zaken over het hoofd te zien, maar wat heb je er verder aan? Onze poh-ggz is wél blij met het vragenlijstje: ze kan cliënten laten zien dat het (op onderdelen) beter gaat bij vervolggconsulten. De psycholoog werkt ook met vragenlijsten bij de diagnostiek, dus waarom ik als huisarts niet?

Er worden steeds meer vragenlijsten afgenomen. De meningen over nut en opbrengst zijn verdeeld. Bij astma en COPD bijvoorbeeld worden al veel langer lijstjes gebruikt. Ze zijn onderzocht in de eerste lijn en geven informatie op groepsniveau. Praktijkondersteuners ervaren ze als een nuttig houvast in het consult. Voor patiëntenorganisaties is het gebruik ervan een kwaliteitscriterium in zorgstandaarden. Zorgverzekeraars nemen op hun beurt de vragenlijsten weer op als onderdeel van zorginkoop. Lijstje niet ingevuld of geen verbetering op de lijst, dan minder betaling!

De ellende is dat de lijsten niet meer worden gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn: als meetinstrument bij wetenschappelijk onderzoek, vooral waar het gaat om kwaliteit van leven. Daar hebben patiënten wat aan. Zij gaan immers niet dood aan de chronische aandoening, maar kunnen er wel veel last van hebben. Vanuit de tweede lijn, met haar ziektegerichte denken, zijn deze lijsten overgewaaid naar de eerste lijn. Voor astma-COPD blijken ze bruikbaar als leidraad voor het gesprek en de bepaling van het doel van de behandeling. Op groepsniveau is het nut van lijstjes voor evaluatie van zorg wel bewezen, maar op individueel patiëntniveau is de bruikbaarheid zeer beperkt.

Lucassen en Terluin beschrijven in dit nummer of de veelgebruikte 4DKL en andere ggz-vragenlijsten zinvol zijn in uw praktijk bij psychische problemen. Ze blijken slechts een zeer beperkte plaats te hebben.

Weg dus met de vragenlijstjes? Nee, maar zet ze alleen in als houvast voor het gesprek, als hulpmiddel om niets te missen. En we zetten de lijsten pas in voor andere doelen, zoals evaluatie van de behandeling, als de meerwaarde wetenschappelijk is aangetoond. De wetenschap beslist en niet de zorgverzekeraar of uw zorggroep.

Als de patiënt na enkele maanden terugkomt, sluit ik het vervolggconsult dus niet af met een vragenlijst.

Ivo Smeele